

*Петро КРАЛЮК,
український філософ, письменник, публіцист. Доктор
філософії, заслужений діяч науки і техніки України,
професор Національного університету «Острозька
академія».*

***Чому українські школи й досі вчать любити агресора
Росію? (витяги)***

Сайт «Радіо «Свобода», 3.10.2015

Щодо проблеми гуманітарної освіти

«... на одну проблему варто вказати. Тим паче, що для її вирішення не потрібно якихось «глобальних» реформ, а просто відповідального й патріотичного ставлення до справи. Маю на увазі нашу гуманітарну освіту, яка значною мірою формує світогляд людей, визначає її цінності. Від цієї освіти, її спрямування багато чого залежить у суспільстві.»

Про безвідповідальну історію

«...подивіться, чим історія України, яка зараз викладається у наших школах, принципово відрізняється від її радянської версії? Та сама «колиска» – хай і в дещо прихованому вигляді. І «героїчна боротьба» українського козацтва проти поляків-католиків. У результаті чого – возз'єднання з одновірними росіянами. Словом, поляки – вороги, росіяни – брати.

Оскільки поляки останнім часом були слабкі, а росіяни, хоча й мали сильну військову потугу, але вважалися нашими «братами», то нам армія практично була не потрібна. Подібна «логіка» так чи інакше впливала з тієї концепції історії України, яка культивувалася й продовжує культивуватися в наших школах.

Не хочу сказати, що таке розуміння було основною причиною нашої беззахисності й агресії Росії щодо України, але воно відіграло далеко не останню роль у цих негативних процесах.»

Про «канон» української літератури

«...візьмемо «канон» української літератури, який зараз викладається в наших школах. Чи набагато він відрізняється від радянсько-колоніального «канону», який існував у нас раніше? Наскільки в ньому, наприклад, присутні проєвропейська давня література (хоча б Станіслав Оріховський чи Василь Довгович), література діаспори, «Розстріляне відродження» тощо? І чи суттєво відрізняється нинішня інтерпретація української класики в школі від інтерпретації радянської?»

Так чи інакше, але вивчення літератури в нинішній українській школі й далі сприяє формуванню проросійських стереотипів. Робиться це, звісно, у прихованій формі. Але така системна робота часто дає кращі результати, ніж лобова атака. До речі, нещодавно проведені соціологічні дослідження показали, що лише близько половини українців вважає Росію винною в нинішній агресії до України. І це коли ця агресія є очевидною.

Хоча Дмитра Табачника вже давненько немає в Міністерстві освіти, ми не бачимо справді якісних змін у зазначеній сфері. Отже, справи Табачника живуть і перемагають, формуючи й далі у школах проросійськи орієнтованих громадян.»

Влада і освіта

«Може, українській владі нарешті треба зрозуміти, що не лише силою зброї здобуваються перемоги над агресором. Не менш важливо сформувати людей, які б прагнули протидіяти цій агресії. На жаль, наша гуманітарна освіта великою мірою не сприяє цьому. Чимось вона мені нагадує ту розвалену українську армію, яку ми мали перед початком реальних бойових дій на сході. Але армія, хай і з великим скрипом, трансформується і відроджується. А наша гуманітарна освіта?
